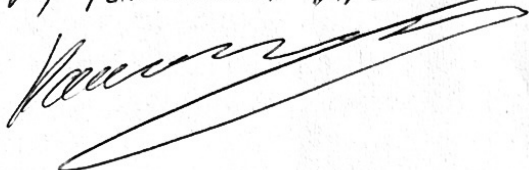

Рецензію
Оформив 24.05.2024р
Голова спеціалізованої ради

ДФ 26.133.070

Д.В.Н., проф., Рамський В.Ю

Голові спеціалізованої вченої ради

ДФ 26.133.070

у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка,
доктору економічних наук, професору,

завідувачу кафедри фінансів

Факультету економіки та управління

Андрію РАМСЬКОМУ

Рецензія

доктора економічних наук, професора, професора кафедри фінансів

Київського університету імені Бориса Грінченка

Житаря Максим Олеговича

на дисертаційну роботу Руденко Валентини Сергіївни

«Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста»

виконану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста є актуальною темою дослідження у контексті сучасних викликів, з якими стикається кожне місто. Сучасні міста, як центри економічного та соціального життя, постійно борються з різноманітними викликами, такими як економічні турбулентності, кліматичні зміни, глобалізація, повномасштабна війна російської федерації проти України. У такому контексті важливість розуміння та управління соціальною підсистемою економічної безпеки міста стає критичною.

Безперечно, розуміння соціальних аспектів економічної безпеки міста є необхідним для забезпечення сталого розвитку. Проблеми, такі як безробіття, бідність, недоступність житла та медичних послуг, можуть стати перешкодою для стабільного економічного зростання міста. Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста також прямо впливає на якість життя мешканців, а покращення соціальної ситуації в місті може сприяти підвищенню загального рівня щастливості та задоволеності населення.

З урахуванням швидких темпів міської індустріалізації та міграції, дослідження соціальної підсистеми економічної безпеки міста стає особливо важливим. Міста відіграють ключову роль у майбутньому розвитку суспільства, тому розуміння та вдосконалення їхньої соціальної інфраструктури є невід'ємною частиною стратегічного планування.

Усі ці аспекти вказують на актуальність теми дослідження, оскільки воно відповідає на сучасні виклики та має потенціал для створення практичних рекомендацій для політиків, урядовців та громадських організацій.

Виконання дисертаційної роботи відбувалось згідно із планом науково-дослідних робіт кафедри фінансів та економіки «Розвиток економіки міста Києва в умовах євроінтеграції» (реєстраційний № 0118U001561), де авторкою запропоновані концептуальні засади діагностики економічної безпеки в частині розробки критеріїв соціально-економічної безпеки мешканців міста в умовах мирного та воєнного часу.

2. Наукова новизна, теоретична і практична значущість дисертації

Аналіз наукових результатів, гіпотез та висновків, отриманих автором у дисертаційній роботі дають підстави стверджувати, що робота містить ряд важливих теоретичних і науково-методичних положень, які спрямовані на розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста як соціально-економічної системи, зокрема:

- уточнено економічну сутність системи економічної безпеки міста та характеристик її складових;
- обґрунтовано теоретико-методичні аспекти розвитку соціальної підсистеми в економічній безпеці міста;
- висвітлено стан законодавчого забезпечення процесу розвитку соціальної підсистеми в економічній безпеці міста;
- удосконалено методичний підхід до визначення динаміки статистичних даних за складовими соціальної підсистеми економічної безпеки міста;
- сформовано науково-методичний підхід до оцінювання стану та прогнозування рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста;
- виявлені позитивні та негативні сторони соціального розвитку України за оцінками міжнародних експертів на основі динаміки Індексів оцінки рівня соціального розвитку країн світу;
- розроблено комплекс ефективних інструментів оцінки рівня соціальної складової економічної безпеки міста;
- проведено діагностику стану соціальної підсистеми економічної безпеки міста в розрізі виділених складових за запропонованим методичним інструментарієм;
- надано прогноз перспектив розвитку соціальної підсистеми в системі забезпечення економічної безпеки міста.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Науково-теоретичні концепції, практичні висновки та рекомендації, що містяться у дисертації Руденко В.С., відзначаються високим рівнем обґрунтування. Це підтверджується ретельним та всебічним аналізом значного обсягу наукових джерел, статистичних даних та інформації. Джерела даних включають в себе відомості від Національного банку України, Міністерства

фінансів України, Міністерства економіки, Державної служби статистики, Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Організації Об'єднаних Націй, Міжнародних агенцій, інформаційно-аналітичних установ та інших організацій з питань економічної безпеки. Кількість та якість використаних матеріалів, а також їх докладний аналіз створюють передумови для забезпечення достовірності використаних статистичних даних та проведених розрахунків.

Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє зробити висновок, що поставленої мети досягнуто, а завдання, що розкривають зміст роботи, виконані в повному обсязі. Цьому сприяли чітка постановка завдань, вірне застосування методів для їх вирішення, логічна послідовність наукового дослідження та чіткість викладення матеріалу.

Висновки та рекомендації, отримані авторкою, є достовірними і підтверджується відповідним актом про впровадження результатів дисертаційної роботи.

Ці факти свідчать про достатню обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій у дисертації Руденко В.С. та високий ступінь їх достовірності.

4. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу

Структура дисертаційної роботи має логічну та послідовну побудову. Матеріали викладені фахово, дослідницьким стилем на високому науковому рівні. Наукові положення та висновки за результатами дослідження відповідають темі роботи, сформульованій меті та поставленим завданням.

Структурно дисертація Руденко В.С. містить вступ, три розділи основної частини з підпунктами, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел з 195 найменувань та 20 додатків. Робота містить 79 таблиць та 49 рисунків. Обсяг основного тексту дисертації складає 180 сторінок друкованого тексту.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової роботи

Визначені у дисертаційній роботі завдання здобувачка виконала на високому рівні. Чітко сформульовано мету дослідження, логічно визначено завдання та застосовано доцільні методи для її досягнення. Представлений текст дисертаційного дослідження демонструє, що Руденко В.С. опанувала методологію наукового дослідження, уміло застосовує її на практиці.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових працях

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано у 19 наукових працях, зокрема 8 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданнях, що індексується міжнародною наукометричною базою Web of science, 10 публікацій, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації, з них 1 підрозділ у колективній монографії. Апробація

здійснювалась на міжнародних науково-практичних конференціях: «Science, society, education: topical issues and development prospects». The 8th International scientific and practical conference. (м. Харків, 2020, Україна); «Eurasian scientific congress». The 7th International scientific and practical conference. (Барселона, Іспанія, 2020); Global science and education in the modern realities. (Вашингтон, США, 2020); Міжнародна науково-практична конференція «Економіка, облік, фінанси, менеджмент і право: глобальні виклики», (м. Полтава, 11 жовтня 2021р.).

Всеукраїнських науково-практичних конференціях: VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2 грудня 2020 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи» (м. Київ, 10 листопада 2021 р.); X Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»: матеріали (м. Київ, 1 грудня 2022 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти» (м. Київ, 1 грудня 2023 р.).

Круглих столах: «Нові компетенції для Індустрії 5.0 та управління даними для закладів вищої освіти», круглий стіл (м. Київ, 2023 р.).

7. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами перевірки дисертаційної роботи Руденко В.С. на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерела для текстових та ілюстративних запозичень; навмисних спотворень не виявлено. Звідси можна зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

8. Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи отримані Руденко Валентиною Сергіївною результати дослідження, підкреслюючи їх наукову та практичну цінність, водночас слід відзначити окремі недоліки та зауваження дискусійного характеру:

1. Позитивно оцінюючи уточнення автором економічної сутності системи економічної безпеки міста та виділення характеристик її складових (сторінка 31), потребує подальшого обґрунтування чим саме авторське визначення «система економічної безпеки» відрізняється від існуючих у науковій літературі.

2. Позитивно оцінюючи розроблений науково-методичний підхід до оцінювання стану та прогнозування рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста, який на відміну від існуючих, дозволяє вивчити поточний стан соціальної підсистеми економічної безпеки міста в межах кожної з виділених складових за допомогою розробленого методичного інструментарію та сформуванню прогноз подальших змін рівня соціальної складової економічної безпеки міста з метою прийняття управлінських рішень щодо підвищення або збереження рівня соціальної підсистеми доцільно було б врахувати індикатор

військового захисту, який є актуальним у сьогоdnішніх реаліях, що тільки б підсилило запропонований науково-методичний підхід.

3. Науковий інтерес має запропонований дисертанткою структурно-логічний підхід щодо визначення напрямів реформування нормативно-правової бази з питань забезпечення процесу розвитку соціальної підсистеми в економічній безпеці міста за виділеними складовими соціальної підсистеми економічної безпеки міста. Водночас, створення ефективної системи забезпечення економічної безпеки міста стає все більш актуальною проблемою для світового співтовариства. Дослідження може досягти вищого наукового рівня, якщо доповнити його аналізом ефективних підходів, методів та інструментів до протидії ризикам та загрозам міст інших країн світу та механізмів їх впровадження в національну систему.

4. Автором зазначено, що «Для аналізу статистичних даних за складовими соціальної підсистеми економічної безпеки міста обрані дані міста Києва, як столиці України та єдиного глобального міста в Україні (сторінка 66). Визначені напрями аналізу можна застосовувати для аналізу статистичних даних будь-якого іншого міста», але така позиція не є обґрунтованою та викликає сумніви. Робота тільки б виграла, якщо було би проведено аналіз даних інших міст України та зроблена порівняльна оцінка. Крім того, доцільно доповнити аналіз статистичними даними за 2023 рік.

5. На наш погляд, у роботі доцільно було би звернути увагу на рекомендації з підвищення якості контролю та керування управлінськими рішеннями щодо удосконалення оцінки економічної безпеки міста в контексті повоєнного відновлення України. Уряд, місцеві ради та їх виконавчі органи мають приділяти особливу увагу зміцненню економічної безпеки, реалізуючи запропоновані у наукових дослідженнях напрямки та приймаючи відповідні заходи для захисту фінансових інтересів країни та забезпечення стабільності соціально-економічного розвитку.

9. Загальний висновок та оцінка дисертації

Таким чином, дисертація є самостійною, логічною, повністю завершеною науково-дослідною роботою наукового рівня, спрямованою на вирішення актуальної проблеми в контексті дослідження функціонування соціальної підсистеми економічної безпеки міста. Тематика дисертаційної роботи є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам наукових програм національного значення.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи, які викладені в рецензії не є суттєвими та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи. Це дає підстави вважати, що дисертаційне дослідження Руденко Валентини Сергіївни «Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста» відповідає пп. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого

Міністерством юстиції України 03.02.2017 р. за № 155/30023, а його авторка Руденко Валентина Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент:

Професор кафедри фінансів
Факультету економіки та управління
Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка
доктор економічних наук, професор

Максим ЖИТАР

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965

ВЛАСНИЙ ПІДПИС

(ПІС) СВИДЧУЄ
